

Rautjärven kunta

Lausunto valtiovarainministeriölle

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetuksiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä

Rautjärven kunta yhtyy **Kuntaliiton lausunnossa esitettyihin näkemyksiin** ja korostaa erityisesti seuraavia seikkoja paikallisen talouden ja hallinnollisen työn näkökulmasta.

1. Kustannusten määrittäminen laskennallisina

Pienen kunnan hallinnollinen kapasiteetti on rajallinen. Takautuvien kustannusten selvittäminen todellisten toteutuneiden menojen perusteella olisi hallinnollisesti haasteellinen kokonaisuus työstettäväksi.

Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Hallinnollisen taakan minimoimiseksi välittöminä kustannuksina tulee hyväksyä laskennalliset käyttökustannukset todellisten sijaan, vastaavalla tavalla kuin ns. vuokra-asetuksessa.”

2. Pääomakustannusten huomioiminen

Kustannusten tulee sisältää myös pääomakustannukset: oman ja vieraan pääoman kustannukset, poistot, maanvuokran osuus ja kiinteistöön liittyvä tekninen riski. Näiden poisjättäminen ei vastaisi sitä, mitä vuokratuotolla on kustannettu.

Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Kustannuksiksi tulee hyväksyä myös pääomaan liittyvät kustannukset. Nämä tulee määrittää vastaavalla tavalla kuin ns. vuokra-asetuksessa on määritetty pääomavuokra.”

3. Yhtiöittämisvelvoitteesta johtuvat kustannukset

Yhtiöittämiseen ja markkinaehtoisin hinnoittelun selvittämiseen liittyvät hallinnolliset kulut ovat suoraan uudistuksesta aiheutuneita välittömiä kustannuksia. Jos uudistusta ei olisi tehty, näitä kustannuksia ei olisi syntynyt.

Kuntaliitto toteaa: ”Yhtiöittämisvelvoitteesta aiheutuvat kulut tulee hyväksyä välittömiksi kustannuksiksi, koska ne johtuvat uudistuksesta.”

4. Korvausten aikarajat

Asetusluonnoksen aikaraja (31.12.2027) purkukustannusten huomioimiselle on käytännössä liian lyhyt. Rautjärven näkemyksen mukaan on välttämätöntä varata pidempi aika mahdollisten uusien käyttötarkoitusten selvittämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kuntaliitto toteaa: ”Nyt esitetty määräaika purkukustannusten huomioimiseksi on liian lyhyt... määräaika on liian lyhyt, vaikka purkamisen kilpailuttamiseen ryhdyttäisiinkin viipymättä.”

5. Irtaimen omaisuuden kirjaaminen kuluksi

Jos kunta on voimaanpanolain 42 §:n nojalla kirjannut irtainta omaisuutta kuluksi peruspääomaa vastaan, tulee tämä arvo sisällyttää korvattaviin välittömiin kustannuksiin.

Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Jos kunta on kirjannut irtainta omaisuutta kuluksi peruspääomaa vastaan, tulee myös tämä arvo lukea korvattaviin välittömiin kustannuksiin.”

6. Kunnan taloudellisen itsehallinnon turvaaminen

Kompensaatiomallin on oltava aidosti merkityksellinen. Erityisesti pienille kunnille omaisuusjärjestelyjen kustannukset voivat olla kriittisiä. Rautjärvi katsoo, että kunnan mahdollisuus päättää taloudestaan vaarantuu viimeistään silloin, jos omaisuusjärjestelyjen kustannukset johtavat kuntalain 118 §:n mukaisen arviointimenettelykriteerin täyttymiseen.

Kuntaliitto painottaa: ”Kompensaatiomalli ei saa muodostua merkityksettömäksi... mahdollisuus päättää taloudesta vaarantuu viimeistään, jos kustannukset johtavat kuntalain 118 §:n mukaisen arviointimenettelyn käynnistymiseen.”

7. Laskentaperusteiden täsmennys

Asetuksessa on tarpeen täsmentää, miltä osin laskennan perusteena käytetään verotustietoja ja miltä osin tilinpäätöstietoja. Lisäksi asetukseen on syytä sisällyttää korvausrajan laskentakaava sekä se, mitä tilintarkastajan lausunnossa edellytetään huomioitavaksi.

Kuntaliitto toteaa: ”Asetuksessa tulee täsmentää, miltä osin käytetään verotustietoja ja miltä osin tilinpäätöstietoja, ja esittää korvausrajan laskentakaava sekä tilintarkastajan lausunnon sisältö.”

8. Rautjärven kunnan taloudellinen tilanne

Rautjärven kunnan vuoden 2023 tilinpäätös osoitti 2,3 miljoonan euron ylijäämää, joka syntyi verotulojen ja valtionosuuksien odotettua suuremmasta kertymästä. Vuonna 2024 verotulojen arvioitiin laskevan, mutta lisätulojen ansiosta alijäämää ei syntynyt eli kunnan tulos oli 41000 € ylijäämäinen

Kuntakonsernin tasolla tulos oli kuitenkin -0,203 miljoonaa euroa alijäämäinen (tilikausi 2024), mikä johtuu muun muassa tytäryhteisöjen, kuten Rautjärven Vuokratalot Oy:n, tappiollisesta tuloksesta.

Tämä tukee **Kuntaliiton esittämää huolta**, että omaisuusjärjestelyihin liittyvien kustannusten vaikutusta kunnan talouden itsehallintaan on arvioitava aidosti, jotta kompensaatio ei jäisi muodolliseksi.

Yhteenveto

Rautjärven kunta pitää tärkeänä, että asetuksessa varmistetaan hallinnollisesti kevyt, yhdenmukainen ja oikeudenmukainen malli kustannusten korvaamiseksi. Erityisesti pienille kunnille on keskeistä, että kompensatiomalli ei jää muodolliseksi, vaan turvaa tosiasiallisesti kunnan mahdollisuuden päättää taloudestaan.